

Lietuvių kalbos instituto
Raštijos paveldo tyrimų centras ir
Baltų studijų draugija (Vokietija)

maloniai kviečia dalyvauti
tarptautinėje mokslinėje konferencijoje

Pilypas Ruigys ir Apšvietos epocha

Skiriama 350-osioms Pilypo Ruigio gimimo metinėms

Konferencija vyks **2025 m. balandžio 2–3 d.**

Lietuvių kalbos institute

(P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius).

Pageidaujant bus sudaryta galimybė dalyvauti nuotoliu Zoom platformoje.

Gesellschaft für
Baltische Studien e.V.

PILYPAS RUIGYS (Philipp Ruhig, 1675–1749) – vienas iš Prūsijos Lietuvos evangelikų liuteronų kunigų, kurių įtaka rašomosios lietuvių kalbos raidai ir jos tyrimams didžiulė. Dvasininkų giminės palikuonis Ruigys – ryški Apšvietos asmenybė, dalyvavusi svarbiausiuose XVIII amžiaus pirmosios pusės lietuvių raštijos kūrimo ir reformavimo projektuose: įsitraukė į Mykolo Merlino (Michael Mörlin) ir Jokūbo Perkūno (Jakob Perkuhn) filologinę polemiką palaikydamas idėją remtis gyvąja kalba, drauge su kitais vertė Bibliją (1735), postilę (1750) ir giesmes naujam giesmynui (1732).

Šlovę Pilypui Ruigiui pelnė dvikalbis žodynas *Littauisch-Deutsches und Deutsch-Littauisches Lexicon* (1747), traktatas *Betrachtung der Littauischen Sprache* (1745) ir jo pradėta gramatika *Anfangsgründe einer Littauischen Grammatick* (1747), kurią baigė rengti sūnus Povilas Frydrichas Ruigys (Paul Friedrich Ruhig). Tirdamas lietuvių kalbos kilmę ir ieškodamas sąsajų su kitomis kalbomis, Ruigys klojo pamatus lyginamajai kalbotyrai. Trys lietuvių liaudies dainos, kurias kartu su vertimu į vokiečių kalbą išspausdino traktate *Betrachtung der Littauischen Sprache*, patraukė Gottholdo Ephraimo Lessingo, Johanno Gottfriedo Herderio bei Johanno Wolfgango von Goethe's dėmesį ir taip atvėrė kelią jų sklaidai vokiečių literatūroje.

Telkiant dėmesį į Pilypo Ruigio asmenį ir daugiakryptę veiklą, konferencijoje siekiama atskleisti jo indėlį į Lietuvos kultūrą ir parodyti įtaką lietuvių raštijos procesams Apšvietos epochoje.

Siūlomos pranešimų temos

- XVIII amžius Prūsijoje: iššūkiai ir galimybės lietuvių kalbos ir raštijos plėtotei
- Apšvietos idėjų sklaida ir įtaka lietuvių raštijai
- Ruigiai: tekstai ir kontekstai
- Filologinės polemikos: ištakos, rašytiniai šaltiniai, impulsai kalbinėms reformoms
- Pilypo Ruigio ir jo amžininkų lituanistinis palikimas
 - Gramatikos ir žodynai: kalbinių idėjų recepcija ir transformacijos
 - Biblija: nuo rankraščio iki spaudinio
 - Giesmynai: tarp tradicijos ir naujovių
 - Postilės: nuo vertimų link originalių pamokslų
 - Grožinė literatūra: motyvai ir meninė raiška
- Lyginamosios kalbotyros pradmenys
- Lietuvių tautosakos refleksija vokiečių ir lietuvių literatūroje
- Archyvų atodangos: Prūsijos Lietuvos kunigai ir lituanistinė jų veikla
- XVIII amžiaus lituanistikos paveldas Lietuvos ir užsienio atminties institucijose

Konferencijos kalbos: lietuvių, vokiečių, anglų

Pranešimų trukmė

- Plenarinio pranešimo trukmė – 30 min.
- Pranešimo trukmė – 20 min.

Svarbiausios datos

- Pranešėjų anketų ir pranešimų anotacijų teikimas – iki **2025 m. vasario 1 d.**
- Pranešimų priėmimo patvirtinimas – iki **2025 m. vasario 10 d.**
- Konferencijos programos paskelbimas – iki **2025 m. kovo 10 d.**

Pranešėjų anketas prašome pateikti **čia**.

Pranešimų anotacijas (1500–2000 spaudos ženklų) prašome siųsti e. paštu **rptc@lki.lt**.

Kontaktai

Daugiau informacijos suteiksime e. paštu **rptc@lki.lt**.

Laukiame Jūsų tarptautinėje mokslinėje konferencijoje *Pilypas Ruigys ir Apšvietos epocha*.

Philippus Ruhig.

...is deminutivis, variè se infinet. Sæpe aniam
ti troporum, allusionum, anigmatum allegoricorum
Lituani exprimunt. Sit exemplum loco
Deus Proverbiorum Lituanicorum.

1. Aps jam kalas pyliau, jis nèn dibe k
Ego iph mortem cumulari, ille mihi focam
i.e. Ingratus cuculus.

2. Biegotius ragotius irgi puikotius. Vi
nua falkunf gerit.

3. Dieise diu Pawidi, ne misfrundz. Da de
vidian (pati) non misericordian.

4. Gul wilks, dzušta wilks; beja wilks, tu
wilks. Facet lupus, macet lupus; anbul
pus, adipesit lupus. i.e. Prabet indraft
ctan.

5. Hæciw bebudans, ne baubfi kaip Bull
...galit es, non mugies infior adu
i.e. Non vacat laquvire districtis.

6. Ipdik wijrai wifa keta, ne wifa wiestz
totum femer, non tamen notitia